

Endvidere er betydningen af at kunne få teleoplysninger betydeligt større ved den kriminalitet, der kendes i dag, end den var, da Strafferetsplejeudvalget i 1984 foreslog den (ensartede) regulering, som i dag findes i reglerne om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Mindretallet finder, at forudsætningen for at anvende reglerne om edition skal være, at der beskikkes en advokat for den person, som indgrebet retter sig mod, hvis en sådan advokat ikke allerede er beskikket.

Om udvalgets overvejelser henvises i øvrigt til betænkningen s. 78-84 og 105-108.

4.3.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er for så vidt enig med mindretallet i udvalget i, at tvangsmæssig adgang til teleoplysninger er det mindst indgribende af de indgreb, der reguleres af reglerne om indgreb i meddelelshemmeligheden, da politiet ikke får kendskab til indholdet af kommunikationen.

Af de af flertallet i udvalget anførte grunde finder Justitsministeriet imidlertid ikke anledning til på dette område at foreslå ændringer af retsplejelovens regler om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Efter Justitsministeriets opfattelse tilsiger hensynet til beskyttelse af borgernes fortrolige kommunikation med andre også en beskyttelse af oplysninger om, hvem der er kommunikeret med.

Uanset at indgreb i form af indhentning af teleoplysninger indebærer en vis mindre grad af integritetskrænkelser end de øvrige indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder telefonaflytning, bør der efter Justitsministeriets opfattelse ikke gives politiet adgang til (lagrede) teleoplysninger efter de – væsentlig lempeligere – regler om edition.

4.4. Teleoplysninger om brug af mobiltelefoner mv. (udvidet teleoplysning/masteoplysninger)

4.4.1. Baggrund

En særlig variant af teleoplysninger er de såkaldte »masteoplysninger«. Hvor den typiske situation ved teleoplysning er, at der ønskes oplysninger om bestemte telefonnumre, er situationen ved masteoplysninger den, at der ønskes oplysninger om alle telefoner, der i et givent område og inden for et bestemt tidsrum har benyttet en bestemt sendemast.

Udgangspunktet i de sager, hvor der er behov for indgrebet, er, at et antal ukendte personer, der har begået en alvorlig forbrydelse, vurderes nødvendigvis at måtte have kommunikeret med hinanden umiddelbart før og efter gerningen, muligvis via mobiltelefoner.

En mulighed, måske den eneste, for at komme opklaringen nærmere er at få en logudskrift fra sendemasten nærmest gerningsstedet for et tidsrum eksempelvis fra 1 time før til ½ time efter forbrydelsen for at kunne se, hvilke telefoner der har kommunikeret via masten i det relevante tidsrum.

Masteoplysninger er ikke selvstændigt reguleret i retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelshemmeligheden, men de udgør en særlig form for teleoplysninger, idet de alene vedrører oplysninger om telefonforbindelser og ikke indholdet af kommunikationen.

Betænkning nr. 1377/1999 om børnepornografi og IT-efterforskning indeholder på s. 87-89, hvortil der henvises, en omtale af en række kendelser, hvori Højesteret og Østre Landsret har behandlet spørgsmålet om, hvorvidt der – efter retsplejelovens kapitel 71 om indgreb i meddelelshemmeligheden – kan træffes beslutning om udvidet teleoplysning fra en sendemast.

Her skal fremhæves Højesterets kendelse af 7. maj 1997 (jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1997, s. 1021), der fastslog, at der ikke var den fornødne hjemmel i § 780, stk. 1, nr. 3, til at indhente oplysning om, hvilke mobiltelefoner der i et bestemt tidsrum havde været sat i forbindelse med hinanden via de sendemaster, der geografisk dækkede en bestemt adresse og et område inden for 1 kilometers afstand fra den nævnte adresse. Som begrundelse herfor henviste Højesteret til den manglende mulighed for nærmere afgrænsning af samtalerregistreringer vedrørende mobiltelefoner. Det var under sagen oplyst, at en kendelse, der tillod politiet at indhente de nævnte oplysninger, i den konkrete sag ville omfatte 25.000-30.000 telefonsamtaler.

Efterfølgende har Østre Landsret ved kendelse af 13. november 1998 (jf. Ugeskrift for Retsvæsen 1999, s. 320) tilladt, at der indhentes oplysning om, hvilke telefoner eller tilsvarende kommunikationsapparater, der i en bestemt periode på 50 minutter havde været sat i forbindelse med hinanden under aktivering af den sendemast, som dækkede området omkring gerningsstedet (i alt kun 998 opkald). Landsretten fandt, at det pågældende tilfælde ikke var omfattet af Højesterets kendelse af 7. maj 1997. Landsretten lagde herved vægt på, at der i sagen forelå oplysninger om én kortvarig telemeddelelse modtaget på én bestemt lokalitet, således at denne meddelelse skulle afgrænses over for et forholdsvis begrænset antal meddelelser og samtaler.

Ved kendelse af 23. oktober 2000 (jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2001, s. 245) har Østre Landsret fastslået, at der ikke var den fornødne hjemmel i § 780, stk. 1, nr. 3, til at indhente oplysning om, hvilke mobiltelefo-